UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Dominica. ii. post Epiph[ania]. Sermo. i.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

Pro tertio. Audiſtꝭ ⁊c. Sempͤ notare. Non q̄rit̄ chrs niſi ꝑ ꝯſcientie puritate ſiue purgationem. Ad qȯ ordinant̄ oīa iurium ſtatuta. vn̄. xxiij. q. v. Prodeſt. hoc ſolū bn̄ agit̄ vt vita hoim corrigatur. Et imperator dicit. Legib' nr̄is mores intendim' corrigere. C. de ſc̄dis nuptijs. l. j. Nam q̄d ꝓdeſſet alicui ad q̄rendā gratiaꝫ ꝑncipis ſi ad oēs dn̄os curie refugiat: ⁊ tn̄ regem ſe offendiſſe nō dolet: nec offendere ceſſat. Expone ⁊c. Quid valet multas orōnes: ⁊ elemoſynas: ⁊ alia hm̄oi facere niſi purget̄ ꝯſcientia. Certe nihil ꝓ ſalute inuenienda. Notate qȯ dicit dn̄s Hiere. vij. Bonas facite vias vr̄as ⁊ ſtudia vr̄a ⁊ habitabo vobiſcū.

Dominica. ij. poſt Epiph.

Sermo. j.

Nuptie facte ſunt in cana galilee. Jo. ij. Habentes donationes ſc̄m gratiaꝫ q̄ data eſt nobis differentes ſiue ꝓphetiam ſe. rat. fi. ſiue mi. in mi. ſiue q̄ doc. in doc. Qui exhor. in exhor. Qui tribuit in ſimp. Qui preeſt in ſoli. qui miſe. in hilaritate. Rom. xij. Hec diſponūt ad nuptias ſpūales q̄ fiunt in cana galilee. i. in zelo trāſmigratiōis Dependet aūt intelligentia verboꝝ p̄dictoꝝ ex fine ep̄le dn̄ice p̄cedentis vbi habet̄ ꝙ fideles debent eſſe mēbra inuicē. Dicit ḡ habentes donationes ⁊c. q. d. Sitis inuicē mēbra in diuerſis gratijs a deo vobis collatis. Et ponit ſeptē dona.

Primū ꝓphetia cum dicit. Siue ꝓphetiam. ſ. habeatis. Et hoc ſc̄m rōnem fidei .i. ſc̄m ꝙ exigit fides eoꝝ quib' ꝓphetantur futura. ſ. p̄dicendo vel occulta reuelando. Sc̄dm eſt myſteriū in ſacramentꝭ eccl'ie/ de q̄ dicit. Siue miniſteriū in miniſtrādo. j. Coꝛ. iiij. Sic nos exiſtimet hō vt miniſtros chriſti ⁊c. Tertiū eſt doctrinā ignorantes docendo. Prouer. xj. Qui abſcondit frumenta in tp̄e maledicet̄ a ꝓplis: benedictio aūt ſup capit vendētiū. Quartū eſt exhortatio ad ꝯſilia implēda. Titū. ij. Hec loquere ⁊ exhortare. Quintū ē abundantia reꝝ ad neceſſitates paupeꝝ ſubleuandas qȯ fieri debet ſimplicitate/ ⁊ ſolū pro gloria eterna nihil aliud q̄rendo i eleemoſyna Prouer. xj. Simplicitas iuſtoruꝫ diriget eos. Sextū eſt eminentia ſtat' ad alios gubernandos: ad qȯ req̄rit̄ ſolicitudo. ij. Tim. ij. Solicite aūt cura teipm ꝓbabilem exhibere deo operariū inconfuſibilem. Septimū eſt miſeratio ad compatiendū miſeris ⁊ oppreſſis/ ⁊ hoc debet fieri in hilaritate Eccl. iiij. Declina pauperi aurē tuā ſine triſticia ⁊ redde debitū t.

Primus ar. An nuptie ſiue matrimoniū ſit ſacramentū: Q, nō/ q: ꝑ ipm nō conformat̄ hō paſſioni chriſti q̄ fuit penalis. Contra Eph. v. Sacramentū hoc magnū ⁊c. Rn̄det Tho. Sacramentū importat aliqȯ remedium ſanctitatꝭ hoim ꝯ pctm̄ exhibitū ꝑ ſenſibilia ſigna. Vn̄ cum hec inueniant̄ in matrimonio oportet matrimoniū int̄ ſacramenta cōputari vel numerari. Lꝫ aūt ꝑ matrimoniū hō nō ꝯformet̄ paſſioni chr̄i q̄ntū ad penā: tn̄ q̄tuꝫ ad charitatē Hec Tho. Pro fundamēto. Dicit regula topica phoꝝ: Cui competit deſcriptio ⁊ deſcriptum. Sacramentū aūt cōiter deſcribit̄ eſſe ſacre rei ſignum vt poſtea dicet̄. Vn̄ ⁊ ꝓpter matrimonij ſanctitatē dicit Matth. vindocinen̄ in Tob. Felix ꝯiugiū par copula dū ſociāt̄. Quorum par pietas: par gen' vna fides. Cū ergo querit̄ ⁊c. Dic rn̄. vt ſ. Ex q̄ concludē q̄ntū eſt habenda reuerentia ad matrimoniū ⁊ q̄ꝫ fideliter obſeruandū: et q̄ꝫ vituperabiles matrimonij violatores. Pro q̄ notandū ꝙ licite pōt ꝯtrahi matrimoniuꝫ triplici de cā. Primo in nature officiū ſcilꝫ ad plis ꝓcreationē ſiue ꝓpagationē. Et illa de cauſa fuit inſtitutū in paradiſo q̄n dictū eſt ade ⁊ eue. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊c. Et hec eſt nubendi cā potiſſima ⁊ meritoria. Sc̄do in remediū vt hoc mō excuſet̄ a pc̄ō mortali ꝓpter fidē thori. j. Coꝛ. vij. Melius eſt nubere q̄ꝫ vri. i. q̄ꝫ a concupiſcentia ſupari. Tertio in ſolatiū. vt vn' alteri ſolatiū exhibeat ſine carnali cōmixtione. Et tale fuit matrimoniū inter mariā ⁊ beatiſſimū ioſeph qȯ fuit veꝝ matrimoniū. vt dicit mgr̄ in. iiij. diſ. xxvj. xxviij. et. xxx. Jn vero ergo mr̄imonio ē ꝑncipalior cā vnio animaꝝ q̄ ꝑ charitatē fieri debꝫ vt vicꝫ ibi aſſit ieſus/ q̄ dixit Matthei. xviij. Ubi ſunt duo in nōie meo ꝯgregati: ibi ſū

in medio eoꝝ. ¶ Figura In euang. hodierno. Vocat⁹ eſt ieſus ⁊ diſcipuli eius ad nuptias q̄ facte ſũt i cana galilee. Spũalr̄ In nuptijs debite celebratis in zelo charitatꝫ diuie ⁊ fraterne adeſt ieſus dirigēs intentionē: ⁊ diſcipuli ei⁹. i. filij bene morigerati. Ex oppoſito qñ ſunt nuptie ꝓpter carnalitatē aut aliā cauſā indebitā: multa mala ꝯtingunt in mr̄imonio. qm̄ vt dicit Leo papa. Vix bono peragunt̄ exitu q̄ malo ſũt inchoata ꝑncipio. Et hr̄. lxj. di. Miramur

PRo ſecundo cõſideranda ſunt tria genera nuptiaꝝ.

¶ Prime ſunt criminal' adheſiõis

¶ Scđe carnalis copulationis.

¶ Tertie ſpũalis vnionis.

Prime ſunt criminal' adheſiõis. Iſte ſunt nuptie adulterine qñ ſcz aĩa relicto ſponſo chriſto adheret diabolo ſibi pctm̄ ſuggerenti. Ad has nuptias venit diabol⁹. Et de his pōt exponi illud Judicũ. xiiij. Vocaſtis nos ad nuptias vt ſpoliaretꝫ. Sũt aũt hmõi nuptie ꝑcauende ꝓpter tria

¶ Prio qꝛ eſt inchoatio vituperabil'

¶ Scđo qꝛ ratificatio eſt deteſtabil'.

¶ Tertio qꝛ ꝯcluſio eſt miſerabilis.

Primo qꝛ inchoatio eſt vituperabil'. Inchoatio em̄ fit qñ aĩa incipit attendere ⁊ immorari delectabiliter ſuggeſtiõib⁹ diaboli Sic em̄ incipit ſeparari a chriſto ⁊ adherere diabolo. Sap. j. Peruerſe cogitationes ſeparant a deo. Bern. Cogitationes male cum in aĩa ludũt illudũt ¶ Scđo qꝛ ratificatio ſeu ꝯfirmatio eſt deteſtabilis. qñ. ſ. aĩa ꝯſentit ſuggeſtiõi diabolice. Cõſenſus em̄ matrimoniũ facit. Greg. diſ. vj Sed penſandũ. Cum caro delectari ceperit: tunc pctm̄ naſci incipit. Si aũt ex deliberatione ꝯſentit / pctm̄ dr̄ perfici. ¶ Tertio qꝛ ꝯcluſio eſt miſerabilis. vicꝫ aſſociatio cũ diabolo in penis eternis ⁊ ꝑpetuis. O q̄m miſerabil' nuptiaꝝ celebratio / q̄m horribilis ꝯiunctio / q̄m crudelis ſponſus. Hiere. vj. Crudelis eſt ⁊ nõ miſerebit̄. In his nuptijs neq̄ ieſus eſt neq̄ mater ei⁹: ſꝫ ſathanas ⁊ diſcipuli eius. In his mutat̄ aq̄ in vinũ. Sed q̄lis aq̄ in q̄li vino / aq̄ ferida in vinũ turbidiſſimũ / aq̄ delectatiõis pcti in vinũ ire dei. Sex etiā hydrie plene ſunt aq̄ turpis delectationis circa diuitias: circa delitias terrenas: circa honores mũdanos ⁊ ſupbias oĩs ꝯfuſionis quaꝝ vtraq̄ duplex eſt ſm̄ q̄ delectatio eſt ĩ cordis cogitatiõe vel opis executiõe: ꝯuert̄ in vinũ amariſſimũ. Nā ſic dr̄ Apo. xix. Qui accepit characterē beſtie .i. diaboli ꝑ cui⁹ videlicꝫ characteris impreſſionē fit huiuſcemodi matrimoniũ: Hic bibet de vino ire dei ⁊ cruciabit̄ igne. Deut. xxij. Fel draconũ vinũ eoꝝ ⁊ venenũ aſpiduꝫ inſanabile. Exemplũ de illo qui duct⁹ poſt mortē ad preſentiā luciferi / qꝛ biberat de calice babylonis in hoc mundo: iuſſus fuit bibere de calice ire dei. In primo hauſtu q̄ erat d̄ plumbo bullienti: ⁊ reſina ⁊ ſulphure i os Tunc dicit lucifer detis ei de alio vino: diabolus g̃ miniſtrās ei / horribilē aliũ calicem ꝓpinauit. Et tunc ſcđo clamauit miſer ille vt clamare potuit. Maledicta hora in q̄ creatus ſum / genit⁹ / et alitus. Fiant exclamationes. Dicit tertio lucifer de vino meo querite. Et ecce tertio hauriens miniſter infernal' ex vaſe horrendiſſimo materiā liquefactā atq̄ bullientiſſimā. Tertio dicit aperi gulā. Et tunc clamauit miſer ille: maledicat̄ de⁹: ĩ deſpectũ dei ē hoc vinũ meũ. Dicit lucifer. In eternũ de hoc bibatis. Audite ⁊ vos miſeri pctõres: q̄a de hoc vino vobis reſeruat̄ portio veſtra: tota em̄ aq̄ delectationis veſtre in tale vinũ mutabit̄. Greg. Momentaneũ eſt qđ delectat: ſed eternũ qđ cruciat.

PRo tertio Audiſtis ⁊c. q̄m miſeri q̄ ſic aĩam diabolo deſponſāt chriſto contepto. O q̄m miſera aĩa q̄ fit diabolo adultera. Adulteriũ. n. dr̄ q̄ſi ad aliũ thoꝝ acceſſio. xxxvj. q. vj. §. Cũ g̃. Scđm Innocẽ. aũt extra de procur̄. Pena adulterij aliqñ erat pena capitis. vt ptꝫ. C. de adulterijs. l. Caſtitati. Dicite. Siq̄s veſtrũ haberet filiam honeſtā quā nobilis comes pius ⁊ dulcis in vxore peteret. An vellet eā exponere ribaldo inhoneſto / paupi ⁊ miſero. Credo q̄ nõ. Expone ⁊c. ¶ Notando q̄ q̄dlibet pctm̄ mortale eſt adulterium ſpũale. vnde aĩe peccatrici dr̄. Hiere. iij. Tu fornicata es cum amatoribus multis tamen reuertere ⁊c.

¶ Sermo. ij.